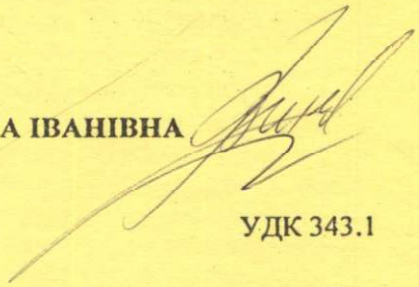

*Апрел.
В 49*

НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ВИНОГРАДОВА ОКСАНА ІВАНІВНА

УДК 343.1

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ У ГАЛУЗІ
БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ
(кримінально-процесуальний аспект)

Спеціальність: 12.00.09. – кримінальний процес та
криміналістика; судова експертиза

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2000

Дисертація являє собою рукопис
Робота виконана на кафедрі кримінального процесу Національної
юридичної академії України імені Ярослава Мудрого

Науковий керівник -

заслужений діяч науки і техніки
України, академік Академії
правових наук України,
доктор юридичних наук,
професор ГРОШЕВОЙ Юрій
Михайлович, віце-президент
Академії правових наук України

Офіційні опоненти:

заслужений юрист України,
доктор юридичних наук
ВАРФОЛОМЕЄВА Тетяна
Вікторівна, ректор Інституту
адвокатури при Київському
національному університеті
імені Тараса Шевченка

заслужений діяч науки і техніки
України, академік Академії
правових наук України,
доктор юридичних наук,
професор КОНОВАЛОВА Віолета
Омелянівна, професор кафедри
криміналістики Національної
юридичної академії України
імені Ярослава Мудрого

Українська юридична

академія

Ізв. № 7939

Провідна установа -

юридичний факультет Львівського
національного університету
імені Івана Франка

Захист відбудеться "14" *вересня* 2000 р. о 14⁰⁰ годині
на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.086.01 в Національній
юридичній академії України імені Ярослава Мудрого (61024,
м. Харків, вул. Пушкінська, 77)

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національної
юридичної академії України імені Ярослава Мудрого (61024,
м. Харків, вул. Пушкінська, 77)

7939 А.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Здійснення правової реформи в Україні, зміст якої можна визначити як поступовий рух до демократичної і правової держави, надає проблемі боротьби зі злочинністю особливої актуальності. В сучасних умовах вона є предметом широкого нормативного регулювання, зокрема правового регулювання співробітництва держав у боротьбі з цим негативним явищем. Безумовно, лише скоординовані дії держав, пов'язаних між собою багатьма ланками політичного, економічного, фінансового та культурного життя, можуть дати позитивні результати у міжнародному співробітництві в боротьбі зі злочинністю, особливо у запобіганні поширенню таких злочинів, як відмивання незаконно одержаних доходів, незаконна торгівля зброєю, зайняття наркобізнесом тощо.

Україна приєдналась до шести європейських конвенцій з питань кримінального судочинства, крім того, було укладено міжнародні договори про правову допомогу та співробітництво в кримінальних справах з Китайською Народною Республікою, Республікою Польща, Республікою Молдова, Республікою Грузія, Естонською Республікою, Литовською Республікою, Латвійською Республікою, Монголією (які набули чинності для України), Канадою та Сполученими Штатами Америки. Існує більше 40 міжнародних договорів міжвідомчого характеру, укладених Міністерством внутрішніх справ України, та майже 20 договорів, укладених Генеральною прокуратурою України.

Питання правового регулювання міжнародного співробітництва країн у боротьбі зі злочинністю, застосування норм міжнародного права в кримінальному процесі в дореволюційній Росії досліджувались у роботах Ф.Ф. Маргенса, М.Ф.Владимирського-Буданова, І.Я. Фойницького, Н.С. Таганцева. За часи Радянського Союзу цим питанням були присвячені роботи Н.Т. Блатова, П.Н. Бірюкова., Р.Л. Бастрикіна, С.В. Блищенко, Галенскої В.С., В.К. Звірбуля, І.І. Карпеця, В.М. Кудрявцева, Д.І. Фельдмана, Є.П. Мелешко.

В останні роки проблемам застосування норм міжнародного права в кримінально-процесуальному законодавстві Російської Федерації присвячені роботи С.С. Алексєєва, В.В. Бикова, І.Д. Бойкова, В.В. Бойцова, Р.М. Валєєва, О.Г. Волеводза, В.М. Волженкіної, Г.В. Дашкова, І.Ф. Демидова, В.П. Зиміної, М.Л. Ентіна, В.Н. Каламкаряна, В.А. Карташкіна, В.М. Кудрявцева, І.І. Лукашук, В.В. Лунєєва, Є.Г. Ляхова, Є.Б. Мельникової, А.В. Наумова, З.А. Николаєва, В.П. Панова, В.М. Савицького, О.І. Туїнова, С.В. Черниченка.

На особливу увагу заслуговують дослідження проблем, пов'язаних з імплементацією норм міжнародного права у кримінально-процесуальне

A 6567

законодавство України, зокрема, роботи М.В. Буроменського, Т.В. Варфоломєєвої, В.Н. Денисова, В.К. Забігайла, Є.І. Євінтова, О.В. Капліної, В.І. Мариніва, М.М. Михеєнко, П.М. Рабіновича, О.Г. Шило та Львівської лабораторії прав людини Академії правових наук України

Однак аналіз практики застосування перелічених нормативно-правових актів у діяльності слідчих, суддів та працівників органів юстиції свідчить про недостатньо ефективне використання цих правових актів у міжнародному співробітництві в боротьбі зі злочинністю. Так, практика здійснення видачі (екстрадиції) злочинців, передачі засуджених для відбуття покарання, кримінального переслідування осіб, які вчинили злочини, виявила істотні прорахунки в механізмі співробітництва, внаслідок чого не було досягнуто його головної мети – подолання негативних тенденцій у боротьбі зі злочинністю.

Досі перебувають у стадії обговорення положення проекту нового Кримінально-процесуального кодексу України, які мають регулювати відносини, що складаються під час виконання зобов'язань по міжнародних договорах про співробітництво та надання правової допомоги у кримінальних справах.

Незважаючи на важливість міжнародного співробітництва у галузі боротьби зі злочинністю, питання, пов'язані з цією діяльністю у галузі кримінального процесу, ще не були предметом комплексного наукового дослідження. Разом з тим адекватне застосування норм європейських конвенцій, міжнародних, міждержавних та міжвідомчих договорів (угод) з питань кримінального судочинства у національній правозастосовній практиці викликає певні труднощі. Зокрема, нормативне врегулювання цієї діяльності, без сумніву, слугуватиме підвищенню її ефективності та визначенню найбільш досконалих видів та напрямків її здійснення.

Саме цим обумовлена актуальність теми цього дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація виконана згідно з планом наукових досліджень кафедри кримінального процесу Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого і є складовою частиною цільової комплексної програми “Проблеми вдосконалення організації і діяльності суду та правоохоронних органів в умовах формування соціальної правової демократичної держави” (номер держреєстрації № 0186.0.099031).

Мета і задачі дослідження. Основною метою дисертаційної роботи є комплексне дослідження тенденцій і розвитку вимог міжнародних нормативно-правових актів, якими врегульовано співробітництво держав у боротьбі зі злочинністю в аспекті формування міжнародного

кримінально-процесуального права і нормативних основ такого співробітництва.

Відповідно до цього необхідно було вирішити наступні задачі:

- проаналізувати існуючий масив міжнародно-правових нормативних актів, прийнятих у рамках Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи, в тому числі ратифікованих Верховною Радою України, що регулюють основні напрямки і види міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю;

- виявити і проаналізувати кримінально-процесуальний зміст загальних і спеціальних принципів міжнародного співробітництва у галузі боротьби зі злочинністю;

- дослідити механізми, закріплені у міжнародних нормативних актах, через які здійснюються конкретні види міжнародного співробітництва, і виявити повноту відповідності національної правозастосовної практики цим механізмам;

- обґрунтувати необхідність визначення у національному кримінально-процесуальному законодавстві основних видів міжнародного співробітництва

Об'єктом цього дослідження є правові відносини, що виникають під час підготовки, укладання та виконання міжнародних договорів про правову допомогу та співробітництво у кримінальних справах; при здійсненні міжнародних заходів, спрямованих на боротьбу зі злочинністю, а також правовий механізм регулювання основних видів такого міжнародного співробітництва.

Предметом дисертаційного дослідження є сутність і зміст діяльності судів, органів, які здійснюють боротьбу зі злочинністю, та органів юстиції під час надання правової допомоги у різних видах міжнародного співробітництва.

Методологічну основу дослідження становить сукупність методів і прийомів наукового пізнання.

В дисертаційному дослідженні здобувач спирався на метод порівняльно-правового аналізу при розгляді питань міжнародного співробітництва по основних його напрямках і визначенні основних видів такого співробітництва у галузі боротьби зі злочинністю.

В дисертації також використовувалася низка загальнонаукових методів (системний аналіз, доктринально-правовий, формально-логічний, предметно-теоретичний та інші методи наукового пізнання).

Комплексний підхід до використання зазначених наукових методів дозволив авторці всебічно розглянути проблеми, пов'язані з нормативним змістом загальних та спеціальних принципів міжнародного співробітництва.

В дослідженні закономірностей розвитку правової бази, що регулює міжнародне співробітництво і практику застосування міжнародно-правових норм, здобувач спирався на діалектичний підхід.

Емпірична база дослідження полягає в узагальненні практики Міністерства юстиції України по застосуванню європейських конвенцій та здійсненню заходів щодо екстрадиції; Міністерства внутрішніх справ України щодо надання ним міжнародної правової допомоги на стадії розслідування кримінальних справ та під час виконання вироків суду; Центрального Національного Бюро Інтерполу в Україні щодо здійснення інформаційного обміну по різних напрямках співробітництва у боротьбі зі злочинністю; Державного департаменту України з питань виконання покарань щодо передачі засуджених осіб для відбування покарання, а також здійснення видачі (екстрадиції) злочинців; Генеральної прокуратури України по розгляду та виконанню запитів про надання міжнародної правової допомоги.

Нормативну та інформаційну базу дослідження склали Конституція України, Закон України "Про міжнародні договори України", європейські конвенції, в першу чергу ті з них, що були ратифіковані Україною: про видачу правопорушників; про передачу провадження у кримінальних справах; про нагляд за умовно засудженими або умовно звільненими правопорушниками; про передачу засуджених осіб; про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом; про взаємну допомогу в кримінальних справах; 9 міжнародних міждержавних договорів про правову допомогу і правове співробітництво у кримінальних справах (стороною у яких є Україна), більше 40 міжнародних договорів України міжвідомчого характеру, укладених Міністерством внутрішніх справ України, та майже 20 таких договорів, укладених Генеральною прокуратурою України (предметом усіх перелічених міжнародних договорів є дії по наданню правової допомоги, в тому числі у галузі боротьби зі злочинністю); а також кримінально – процесуальне законодавство України та деяких інших держав, яким врегульовано процесуальне провадження в кримінальних справах.

Під час дослідження використовувалися загальні положення і висновки науки міжнародного права, конституційного права, кримінального (міжнародного кримінального) права, кримінально-процесуального (міжнародного кримінально-процесуального) права.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що ця праця є першим вітчизняним комплексним дослідженням досвіду роботи органів юстиції, суду та органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю, у галузі кримінального судочинства в Україні; проблем розвитку

міжнародного законодавства щодо надання правової допомоги у галузі боротьби зі злочинністю; діяльності міжнародних організацій у цій сфері; механізму забезпечення інформаційного обміну при здійсненні кримінального судочинства; приведення національного законодавства у відповідність до стандартів, передбачених у міжнародно-правових нормативних актах.

Крім того, дисертант обґрунтував низку теоретичних положень та дійшла висновків, що відрізняються певною новизною у досліджуваній галузі і тому **вносяться на захист**:

-розкрито кримінально-процесуальний зміст загальних і спеціальних принципів під час міжнародного співробітництва у галузі кримінального судочинства органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю, органів юстиції і судів та обґрунтовано висновок щодо формування нової галузі міжнародного права – міжнародного кримінально-процесуального права;

-проаналізовано масив міжнародно-правових нормативних актів у галузі боротьби зі злочинністю та практику їх застосування, що дозволило класифікувати ці акти за такими напрямками міжнародного співробітництва у названій галузі:

а) розвиток міжнародного законодавства у галузі міжнародної боротьби зі злочинністю, а також уніфікація національного законодавства різних держав;

б) кримінально-процесуальне співробітництво органів, що ведуть боротьбу зі злочинністю, органів юстиції та судів;

в) діяльність міжнародних організацій у галузі боротьби зі злочинністю, в тому числі Міжнародного Кримінального Суду;

г) інформаційний обмін між відповідними національними структурами різних держав і в рамках міжнародних організацій у галузі боротьби зі злочинними посяганнями, та з'ясування специфіки кожного з цих напрямків;

-відслідковано і уточнено кримінально-процесуальний зміст таких видів міжнародного співробітництва у галузі боротьби зі злочинністю, як: передача провадження у кримінальній справі; виконання процесуальних дій; передача предметів; видача (екстрадиція) злочинців.

З урахуванням викладеного визначаються межі імплементації положень міжнародних нормативно-правових актів у національне законодавство, зокрема кримінально-процесуальне;

- здійснено спробу виявити типові помилки під час застосування норм міжнародно-правових актів з питань кримінального судочинства та запропоновано шляхи підвищення ефективності застосування у національних кримінально-процесуальних процедурах даних, одержаних

при передачі провадження у кримінальній справі; виконанні процесуальних дій; передачі предметів; видачі (екстрадиції) злочинців; дій, виконаних відповідно до вимог іноземного кримінально-процесуального законодавства, а також типові помилки у цій діяльності органів прокуратури та Державного департаменту України з питань виконання покарань;

- показано виключну значущість Міжнародного Кримінального Суду для підвищення ефективності боротьби з міжнародними злочинами (ст.ст. 1-3 Конвенції про попередження злочинів геноциду і покарання за нього 1948 р.) та злочинами міжнародного характеру (Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом 1957 р.). З метою забезпечення участі України у діяльності Міжнародного Кримінального Суду пропонується внести зміни до статті 25 Конституції України, які б передбачали можливість видачі громадян України під юрисдикцію Міжнародного Кримінального Суду;

- запропоновано передбачити у проєкті нового Кримінально-процесуального кодексу України норми, які б забезпечували надання міжнародної правової допомоги на території України; порядок прийняття засудженого для виконання вироку в Україні; порядок вирішення питань щодо транзитного перевезення осіб або речей через територію України; порядок зносин з органами та установами іноземних держав; закріплення пріоритету норм міжнародних договорів при наданні міжнародної правової допомоги;

- з метою посилення боротьби з транснаціональною злочинністю Верховній Раді України запропоновано ратифікувати:

- Статут Міжнародного Кримінального Суду та Правила процедури і свідчень для Міжнародного Кримінального Суду (після завершення підготовки їх тексту);

- Рамкову Конвенцію ООН проти організованої злочинності 1997 р. (у разі необхідності з відповідними застереженнями згідно зі ст.21 цього документа);

- Європейську конвенцію щодо міжнародної дійсності судових рішень у кримінальних справах (ETS № 70).

- зазначено, що у деяких випадках міжнародні міжвідомчі договори про співробітництво у боротьбі зі злочинністю містять окремі недоліки. Однією з причин цього, на думку автора, є те, що всупереч існуючим нормам правоохоронні органи не реєструють названі договори в установленому порядку. Тому, з метою забезпечення правомірності зобов'язань, взятих по міжнародних міжвідомчих договорах, їх відповідності Конституції України та чинному законодавству обгрунтовується необхідність:

- надання Генеральній прокуратурі України права укладати міжнародні міжвідомчі договори у зв'язку з чим слід внести зміни до Закону України від 22 грудня 1993 р. № 3767-XII "Про міжнародні договори України" (із змінами від 16 квітня 1997 р. № 210/97-ВР);

- обов'язкової реєстрації міжнародних міжвідомчих договорів у Міністерстві юстиції України шляхом внесення їх до Єдиного державного реєстру нормативних актів;

- законодавчого закріплення механізму приведення положень міжнародного міжвідомчого договору у відповідність з міжнародним міждержавним договором (у разі існування останнього та наявності суперечностей між ними).

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що сформульовані автором висновки, окремі положення роботи та пропозиції можуть бути використані: а) у практиці підготовки текстів міжнародно-правових нормативних актів, при їх укладанні і ратифікації; б) при розробці нового кримінально-процесуального законодавства; в) у практиці правоохоронних органів, судів і органів юстиції при здійсненні заходів, пов'язаних з передачею провадження у кримінальній справі, виконанням процесуальних дій, передачею предметів, видачею (екстрадицією) злочинців; г) у науково-дослідницькій роботі дисертація може стати основою для вирішення проблеми імплементації норм міжнародного права у національне законодавство і забезпечення прямого застосування норм міжнародного права у міжнародному співробітництві у галузі боротьби зі злочинністю; г) у навчальному процесі при підготовці відповідної навчально-методичної літератури, викладанні навчальних курсів, пов'язаних з порівняльним правознавством (закозознавством) у системі підвищення кваліфікації суддів, прокурорів, слідчих, адвокатів.

Практична значущість дисертаційної роботи полягає в опрацюванні методичного забезпечення діяльності працівників прокуратури, органів внутрішніх справ та пенітенціарної системи при передачі засуджених осіб для відбування покарання та видачі (екстрадиції) злочинців, а також для обґрунтування положень, спрямованих на неухильне виконання норм міжнародного права у цій діяльності.

Особистий внесок здобувача. Для одержання певного наукового результату автор проаналізував і критично осмислив низку нормативних джерел, наукових досліджень, зробив узагальнення практики міжнародного співробітництва України у галузі боротьби зі злочинністю, обґрунтував теоретичні положення і запропонував практичні рекомендації, спрямовані на ефективне здійснення такої форми міжнародного

співробітництва, як надання правової допомоги у кримінальних справах, передача справи для розслідування, видача (екстрадиція) особи, яка вчинила злочин.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження висвітлені автором на першій (1998 р., м. Рим, Італія), другій та третій (1999 р., м. Нью-Йорк, США) сесіях підготовчої комісії для Міжнародного Кримінального Суду та міжнародній дипломатичній конференції з питань запровадження Міжнародного Кримінального Суду (1999 р., м. Сіракузи, Сицилія); при підготовці документів, необхідних для підписання Статуту Міжнародного Кримінального Суду та на засіданнях міжвідомчої робочої групи по опрацюванню проекту Правил процедури та свідчень для МКС; протягом останніх п'яти років на засіданнях експертної групи з питань підготовки проектів міждержавних договорів про правові відносини та правову допомогу в цивільних, шлюбно-сімейних та кримінальних справах, створеної згідно з розпорядженням Президента України від 4 січня 1995 р.; на міжнародних конференціях з питань запобігання злочинам міжнародного характеру (1998 р., м. Вашингтон, США); українсько-американських конференціях з питань запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом (1997-1998 рр., м. Київ; 2000 р., м. Харків), та були використані при підготовці тексту Інструкції про порядок виконання європейських конвенцій з питань кримінального судочинства, затвердженої 29 червня 1999 р. спільним наказом Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державного департаменту України з питань виконання покарань.

Окремі питання цієї проблематики викладені в доповідях на семінарах суддів, які відбулися у 1998-1999 рр., на курсах підвищення кваліфікації при Міністерстві юстиції України, а також у лекціях, прочитаних автором у Соломоновому університеті (м. Київ) та Інституті адвокатури при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Публікації. Основні положення дисертаційного дослідження знайшли своє відображення в трьох наукових статтях у фахових виданнях та тезах доповідей на міжнародних конференціях.

Структура дисертації відповідає логіці проведеного дослідження і складається із вступу, трьох розділів, що поділяються на 12 підрозділів, висновку, 4 додатків та списку використаної літератури (261 найменування). Обсяг дисертації 178 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовується актуальність теми дисертаційного дослідження, визначаються його мета і структура, задачі, методологічна і юридична база, наукова новизна, теоретичне і практичне значення, а також викладені основні положення, що виносяться на захист.

Розділ перший “Принципи міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю”.

У підрозділі 1.1. проаналізовано основні міжнародні документи, присвячені боротьбі зі злочинністю, зміст яких свідчить, що проблема підвищення ефективності співробітництва у цьому напрямку є надзвичайно актуальною як для окремих країн, так і для міжнародних організацій, членом яких є Україна, зокрема Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи. В програмних документах цих організацій останніх років боротьба зі злочинністю визнана пріоритетною галуззю міжнародного співробітництва. В них, поряд з іншим, дано визначення “основних видів” і “підстав” надання міжнародно-правової допомоги, конкретних її видів та передбачено механізм її надання. На думку автора, існують чотири основні напрямки міжнародного співробітництва у галузі боротьби зі злочинністю: розвиток міжнародного законодавства у галузі міжнародної боротьби зі злочинністю та уніфікація національного законодавства окремих держав; кримінально-процесуальне співробітництво; діяльність міжнародних організацій у згаданій галузі; інформаційний обмін. Міжнародне співробітництво у перелічених напрямках можливо лише за наявності відповідного підґрунтя, загальних засад - системи певних принципів (загальних і спеціальних). Дисертант дійшов висновку, що під принципами міжнародного співробітництва слід розуміти **правила поведінки суб'єктів міжнародних правовідносин у найважливіших питаннях міжнародного життя, закріплені у міжнародно-правових актах.**

Увага акцентується на тому, що їх додержання у галузі боротьби зі злочинністю сприяє: стабілізації міжнародних відносин, обмежуючи їх певними нормативними рамками; розвитку міжнародних відносин, оскільки принципи фіксують усе нове, що з'являється в міжнародно-правовій практиці; визначенню основи взаємодії суб'єктів міжнародного співробітництва, закріплюючи їх права і обов'язки; забезпеченню пріоритету загальнолюдських цінностей, в основі яких лежать мир, міжнародне співробітництво, права людини

Зроблено висновок, що основу міжнародного співробітництва у кримінальних справах складає сукупність принципів: принципів

міжнародного права, які регулюють співробітництво держави в цілому; принципів, викладених у міжнародних договорах окремої країни про надання правової допомоги; принципів внутрішнього (національного) законодавства країни (кримінального, кримінально-процесуального, конституційного тощо).

У підрозділі 1.2. дано перелік загальних принципів у галузі боротьби зі злочинністю та міжнародних нормативно-правових актів (в основу яких ці принципи покладені). До них віднесені, зокрема, принципи: міжнародного співробітництва; незастосування сили або погрози силою; мирного вирішення міжнародних спорів; невтручання у внутрішні справи інших держав; рівноправності і самовизначення народів; суверенної рівності держав; добросовісного виконання зобов'язань щодо міжнародного права; недоторканності кордонів; територіальної цілісності; поваги прав людини.

У підрозділі 1.2.2. розкрито юридичний зміст принципу мирного вирішення міжнародних спорів та проаналізовано міжнародні нормативно-правові акти в яких він знайшов своє відображення, в першу чергу, Статут ООН (ст.33), Конвенцію про відмивання, виявлення, вилучення і конфіскацію доходів від злочинної діяльності 1990 р. (ст.42).

У підрозділі 1.2.3. виділені основні положення принципу невтручання у внутрішні справи інших держав: самостійне визначення конкретних напрямків співробітництва, обсягу співробітництва; заборона втручатися у внутрішні справи інших держав при застосуванні норм міжнародного права; вирішення процесуальних питань під час надання міжнародної правової допомоги згідно з внутрішнім законодавством держави, на території якої виконується запит, що випливає із Статуту ООН (ст.2) та Мінської Конвенції про правову допомогу в цивільних, сімейних та кримінальних справах 1993 р.(ст.72).

У підрозділі 1.2.4. визначені елементи принципу суверенної рівності держав-сторін міжнародного договору. З посиланням на ст.18 Конвенції про відмивання, виявлення, вилучення і конфіскацію доходів від злочинної діяльності 1995 р. доведено, що у співробітництві може бути відмовлено, якщо запитуваний захід суперечить основним принципам правової системи запитуваної сторони, або його виконання може завдати шкоди суверенітету, безпеці, суспільному порядку або іншим істотним інтересам запитуваної держави.

У підрозділі 1.2.5. обґрунтована необхідність додержання принципу добросовісного виконання міжнародних зобов'язань як обов'язкової умови ефективності міжнародно-правового регулювання у галузі боротьби зі злочинністю на всіх стадіях укладання (включаючи попередню)

міжнародного договору та під час його виконання згідно з вимогами Віденської Конвенції про право міжнародних договорів 1969 р.

У підрозділі 1.2.6. визначено основні елементи принципу територіальної цілісності держав, закріпленого у Статуту ООН та Заключному акті Наради по безпеці і співробітництву в Європі 1975 р.

У підрозділі 1.2.7. зазначені основні положення принципу поваги прав людини, передбачені Міжнародним пактом про громадські і політичні права (ст.2) та Статутом Ради Європи (ст.3). Підкреслене його особливе значення у боротьби зі злочинністю, оскільки саме в цій галузі найчастіше відбуваються втручання у приватне життя людини, обмеження її свободи ф особистої недоторканності.

У підрозділі 1.2.8. розкрито нормативний зміст принципу незастосування сили або погрози силою (п.4 ст.2 Статуту ООН) та перелічені його основні положення: добровільність співробітництва; проблеми, які виникають під час співробітництва, не можуть бути використані для застосування сили або погрози силою; обов'язок утримуватися від застосування збройних сил.

У підрозділі 1.2.9. проаналізовано принцип рівноправності і самовизначення народів (п.2 ст.1 Статуту ООН) як гаранта рівноправного партнерства суб'єктів міжнародної діяльності, зокрема у галузі боротьби зі злочинністю.

У підрозділі 1.3. розкрито кримінально-процесуальний зміст **спеціальних принципів** співробітництва у боротьбі зі злочинністю, який визначається специфікою предмета регулювання.

У підрозділі 1.3.1. розкрито зміст принципів взаємності та добровільності співробітництва, які забезпечують державі статус незалежного суб'єкта міжнародних правовідносин і знайшли своє відображення у міжнародних договорах про правову допомогу і співробітництво, укладених Україною, з Республікою Польща, Литовською Республікою, Республікою Молдова, Естонською Республікою та Латвійською Республікою.

У розділі 1.3.2. розглянуто принцип додержання суверенітету і безпеки держав-учасниць міжнародного договору та наведено перелік міжнародних договорів у галузі боротьби зі злочинністю (між Україною та Китайською Народною Республікою, Монголією, Канадою), де він знайшов своє відображення.

У підрозділі 1.3.3. на прикладі міжнародних договорів між Україною і Литовською Республікою, Республікою Грузія та Естонською Республікою про правову допомогу і правові відносини у цивільних та кримінальних справах проаналізовано принцип уступки частини суверенітету

(застосування іноземного законодавства) як вимушена дія, необхідна для досягнення державами спільної мети у галузі боротьби зі злочинністю.

У підрозділі 1.3.4. досліджено зміст принципу відповідності прохання сторони, яка звертається із запитом, законодавству держави, яка виконує запит, і реалізації умов договору за допомогою застосування національного законодавства та основні його складові (загальні правила виконання запиту та винятки з них), зокрема, положення відповідних міжнародних договорів, стороною у яких є Україна, та окремі закони Швейцарської Конфедерації і Великобританії.

У підрозділі 1.3.5. висвітлено виключне значення для спільної міжнародної боротьби зі злочинністю принципу рівноправності повноважень судово-слідчих органів, які здійснюють взаємодію, та зроблено висновок щодо рівності "центральных органів" держав-сторін міжнародного договору незалежно від їх компетенції відповідно до національного (внутрішнього) законодавства.

У підрозділі 1.3.6. викладено зміст принципу забезпечення правового захисту рівності учасників кримінального процесу на території держав-учасниць міжнародного договору та перелічено існуючі у міжнародних договорах України з Китайською Республікою та Республікою Польща гарантії його додержання (неможливість, за певних умов, притягнення учасників кримінального процесу до кримінальної або адміністративної відповідальності; незастосування до них засобів примусу чи погрози примусом).

У підрозділі 1.3.7. визначено місце принципу обмеження застосування міжнародного договору територіями держав-учасниць цього договору, оскільки це впливає із природи договірних зобов'язань держави, які виникають безпосередньо за ратифікацією договору про надання правової допомоги (договори з Республікою Молдова, КНР).

У підрозділі 1.3.8. розкрито зміст принципу додержання прав та інтересів третіх держав або осіб учасниками договірних відносин як похідного від загального принципу співробітництва - невтручання у внутрішні справи держави - сторони міжнародного договору.

У підрозділі 1.3.9. обґрунтована базова роль принципу обов'язкового виконання умов договору як такого, що впливає із ст.12 Закону України "Про міжнародні договори" і забезпечує стабільність міжнародного правопорядку.

У підрозділі 1.3.10. розкрито зміст принципу взаємодії держав у боротьбі зі злочинністю на основі права, передбаченого міжнародним договором, та перелічені норми ратифікованих Україною шести європейських конвенцій, якими його було законодавчо закріплено.

Дисертант поділяє існуючу в останні роки в юридичній літературі думку щодо формування і розвитку нової підгалузі міжнародного публічного права - **міжнародного кримінально - процесуального права**. Предметом регулювання останнього, з одного боку, є відносини, що формуються під час розслідування або судового розгляду кримінальних справ по міжнародних злочинах або злочинах міжнародного характеру в юрисдикційних органах кримінальної юстиції (Міжнародному Кримінальному Суді, Міжнародному трибуналі для колишньої Югославії), а з іншого – відносини, що складаються при наданні правової допомоги під час передачі провадження у кримінальній справі; виконання процесуальних дій у кримінальній справі; передачі предметів; передачі засуджених для відбування покарання; здійснення заходів по видачі (екстрадиції) злочинців.

На погляд автора, особливість перелічених правовідносин полягає в тому, що джерелом їх нормативного регулювання є міжнародні нормативно-правові акти.

Розділ другий “Основні види міжнародної правової допомоги у кримінальних справах в міжнародних нормативно-правових актах”.

У підрозділі 2.1. вказується, що **надання міжнародної правової допомоги (міжнародного співробітництва) у галузі боротьби зі злочинністю становить собою врегульовану нормами міжнародного і національного права узгоджену діяльність різних держав по захисту інтересів особи, суспільства і держави. Визначені основні її види:** видача правопорушників; надання допомоги у кримінальному переслідуванні; передача провадження у кримінальних справах; передача засуджених осіб для відбування покарання. В роботі обґрунтовується необхідність деталізації норм міжнародно-правових актів у національному законодавстві.

Увага акцентується на тому, що незалежно від виду міжнародної правової допомоги її **надання можливе за умов наявності:** порушеної кримінальної справи і знаходження її у провадженні правоохоронних органів у межах строків, передбачених національним кримінально-процесуальним законом; відповідного міжнародного договору, який набрав чинності для держави; відповідних норм у законодавстві держави, до якої звернено запит щодо проведення відповідних запитуваних дій. Крім того, обов'язковою умовою є: відповідність запиту вимогам міжнародно-правового документа, на підставі якого він робиться (письмова форма, необхідні реквізити, мова звернення); наявність у запиті вичерпної інформації щодо предмета злочину, якою володіє запитуюча держава; урахування при підготовці запиту розбіжностей кримінально-

процесуальних норм у законодавстві запитуваної та запитуючої держав (щодо визначення органів, на які покладається виконання дій, зазначених у запиті); обов'язкове додержання порядку зносин (через центральні органи). Водночас автором запропоновано шляхи імплементації згаданих міжнародних норм у внутрішнє законодавство держави.

У **підрозділі 2.2.** досліджено роль Віденської конвенції про право міжнародних договорів 1969 р. у процесі укладання міжнародного договору та набуття ним чинності. Проаналізувавши існуючі нормативні акти з цього питання, дисертант робить висновок, що під **термін "міжнародний договір"** на практиці підпадають міжнародні конвенції, договори, угоди, протоколи тощо незалежно від їх конкретного найменування. Пропонується врегулювати нормами національного законодавства ті питання міжнародного співробітництва, що до цього часу не врегульовані міжнародно-правовими актами. Перелічені існуючі в нашій державі правові підстави міжнародного співробітництва – ратифіковані у встановленому порядку європейські конвенції з питань кримінального судочинства; міжнародні (міждержавні, міжурядові та міжвідомчі) договори про надання правової допомоги у кримінальних справах. Визначено причини, що стали перешкодою для тимчасового застосування договору між Україною та Сполученими Штатами Америки про взаємну правову допомогу в кримінальних справах.

У **підрозділі 2.3.** визначено коло суб'єктів, які мають право зносин з відповідними органами іноземних держав. Проаналізовані існуючі в Україні міжнародні (міжвідомчі) договори із зазначенням недоліків, які вони містять. З метою їх усунення пропонується законодавчо закріпити право Генеральної прокуратури України укладати міжнародні міжвідомчі договори, у зв'язку з чим необхідно внести відповідні зміни до Закону України від 22 грудня 1993 р. №3767-XII "Про міжнародні договори України" (із змінами від 16 квітня 1997 р. 1210/97-ВР). Водночас звертається увага на необхідність суворого додержання вимог:

-п.9 Положення про порядок укладання, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 1995 р. №422 щодо обов'язкової реєстрації зазначених договорів у Міністерстві юстиції України шляхом внесення їх до Єдиного державного реєстру нормативних актів;

-п.10 названої постанови (із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 16 лютого 1998 р. №165), яким передбачено обов'язок Міністерства закордонних справ України надсилати тексти міжнародних договорів України міжвідомчого характеру до Міністерства юстиції України з метою включення їх до Єдиного державного реєстру

нормативних актів та опублікування їх в інформаційному бюлетені "Офіційний вісник України" на наступний день після набрання ними чинності.

Дисертантом також обґрунтовується необхідність вирішення у Кримінально-процесуальному кодексі України питання щодо визнання (невизнання) українськими судами доказами у кримінальній справі предметів, документів тощо, одержаних в іноземній державі поза договірними зобов'язаннями.

У підпункті 2.3.1. досліджено механізм передачі провадження у кримінальних справах, передбачений Європейською конвенцією 1972 р. і деталізований в Інструкції про порядок виконання європейських конвенцій з питань кримінального судочинства 1999 р., та питання застосування запитуваною державою такого запобіжного заходу, як тимчасовий арешт.

У підрозділі 2.3.2. проаналізовані підстави та порядок виконання процесуальних дій у кримінальній справі на підставі Мінської Конвенції 1993р. та відповідних договорів з Республікою Польща та КНР.

У підрозділі 2.3.3. порівнюються існуючі міжнародні нормативні акти (Європейська конвенція про взаємну правову допомогу в кримінальних справах 1959 р. тощо), якими врегульовані питання передачі предметів у процесі надання міжнародної правової допомоги та національне законодавство, включаючи розроблені нині законопроекти з цього приводу.

У підрозділі 2.3.4. з'ясовано механізм передачі осіб, засуджених іноземним судом до позбавлення волі за вчинення кримінального злочину, для відбування призначеного їм покарання в державі, громадянами якої вони є, передбачений Європейською конвенцією про передачу засуджених осіб 1983 р. та Інструкцією про порядок виконання європейських конвенцій з питань кримінального судочинства 1999 р. .

Розділ третій "Видача (екстрадиція) злочинців".

У підрозділі 3.1. досліджуються поняття видачі та правове регулювання його застосування. Аналіз існуючих міжнародно-правових актів та практики дозволяє дисертанту зробити висновок, що під видачею (екстрадицією) слід розуміти процес, який ґрунтується на міжнародних договорах, загальноновизнаних принципах міжнародного права, нормах внутрішнього законодавства і пов'язаний з наданням державами правової допомоги, що полягає у передачі підозрюваного, обвинуваченого або засудженого державою, на території якої він перебуває, державі, на території якої він вчинив злочин або громадянином якої він є або державі,

що потерпіла від злочину, для притягнення його до кримінальної відповідальності або виконання винесеного вироку суду.

Перевага наведеного визначення полягає в тому, що воно містить всі елементи, наявність яких у конкретному акті видачі (екстрадиції) дозволяє визнати його правомірним.

У підрозділі 3.2. здобувач з позиції системного підходу констатує, що правове регулювання інституту видачі здійснюється на підставі відповідних міжнародно-правових актів, дослідження яких здійснюється у наступних підрозділах.

У підрозділі 3.2.1. піддана аналізу Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 р., якою вперше в світовій практиці запроваджено досить повний механізм реалізації інституту видачі (екстрадиції) особи та встановлено ряд процесуальних гарантій прав особи, яка видається для проведення попереднього розслідування або судового розгляду щодо вчиненого нею правопорушення.

Крім того, з'ясовані шляхи передачі запитуючій державі майна (власності) особи, видача якої вимагається, що на сьогоднішній день є досить актуальним.

У підрозділі 3.2.2. з'ясовані положення Типового договору про видачу, прийнятого Генеральною Асамблеєю ООН (1990 р.), який законодавчо визначив підстави обмеження у видачі запитуваної особи.

У підрозділі 3.2.3. підкреслено важливе значення для врегулювання питання видачі злочинців Мінської Конвенції про правову допомогу і правові відносини в цивільних, сімейних і кримінальних справах 1993 р., оскільки вона передбачає додаткові, порівняно з однойменною європейською конвенцією, підстави видачі особи іноземній державі.

У підрозділі 3.2.4. розкрито роль міжнародних багатосторонніх (двосторонніх) міжвідомчих договорів (угод), укладених органами прокуратури і міністерствами внутрішніх справ різних країн для практичного вирішення питання про видачу конкретного правопорушника.

У підрозділі 3.3. увага акцентується на проблемах реалізації інституту видачі та можливих шляхах його розвитку.

У підрозділі 3.3.1. досліджуються проблеми реалізації норм щодо видачі у конвенціях, прийнятих Організацією Об'єднаних Націй і Радою Європи, та двосторонніх договорах. Останні умовно можна поділити на *три групи*. До першої з них віднесені договори, укладені виключно з проблеми видачі; до другої – договори, в яких регламентація видачі злочинців здійснюється в рамках загального договору про правову допомогу і правові відносини в цивільних, сімейних і кримінальних справах; до третьої – договори, укладені з питань передачі засуджених для відбування покарання.

У підрозділі 3.3.2. прогнозується подальший розвиток інституту видачі злочинців з урахуванням того, що він фактично становить собою поєднання суверенних прав держави з правами людини, та існуючих труднощів застосування принципу подвійної кримінальної відповідальності. У зв'язку з цим також досліджується практика Європейського суду з прав людини з питань відмови у видачі запитуваної особи.

У підрозділі 3.4. робиться висновок, що у разі ратифікації Україною Статуту Міжнародного Кримінального Суду наша держава буде зобов'язана видавати власних громадян цій організації. В такому випадку прогнозується необхідність внесення змін до Основного Закону, якими має бути передбачена можливість видачі громадян України під юрисдикцію названого Суду. Певні труднощі під час здійснення видачі злочинців обумовлені також відсутністю окремого Закону України "Про видачу (екстрадицію) злочинців", в якому, поряд з іншими, мають бути врегульовані питання видачі (відмови у видачі) злочинців будь-якій іноземній державі, яка не приєдналася до Європейської конвенції про видачу правопорушників 1957 р. .

У підрозділі 3.5. з'ясовано механізмом передачі запитуваної особи Міжнародному трибуналу для колишньої Югославії та будь-якій окремій державі. Крім того, досліджено досвід інших країн у врегулюванні цього питання (Австрії, Федеративної Республіки Німеччини).

У підпункті 3.6. на досвіді іноземних країн досліджено загальні риси та істотні відмінності інституту видачі (екстрадиції) злочинців та інституту притулку.

У висновках сформульовано пропозиції щодо внесення змін до ст.25 Конституції України, зокрема, можливості видачі громадян України під юрисдикцію Міжнародного Кримінального Суду (після ратифікації нашої державою Статуту МКС); прийняття окремого Закону України "Про видачу (екстрадицію) злочинців", запровадження у проєкті нового КПК України норм, які б забезпечили надання міжнародної правової допомоги на території нашої держави. З метою посилення боротьби з транснаціональною злочинністю необхідно ратифікувати: Рамкову Конвенцію ООН проти організованої злочинності 1997 р.; Європейську конвенцію щодо міжнародної дійсності судових рішень по кримінальних справах (ETS № 70) та ряд інших актів, а також внести зміни до Закону України від 22 грудня 1993 р. № 3767-XII "Про міжнародні договори України" (із змінами від 16 квітня 1997 р. № 210/97-ВР.

ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ ОПУБЛІКОВАНО ТАКІ РОБОТИ:

1. Виноградова О. Видача (екстрадиція) осіб, які вчинили злочини / Адвокат. - 1999.- №1. - С.13-14.-0,2 друк.арк.
2. Виноградова О. Передача предметів при наданні правової допомоги з кримінальних справ // Адвокат. – 1999. - №3. – С. 20-22. – 0,3 друк.арк.
3. Виноградова О. Принципи міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю// Право України. - 1999. - №4 – С.90-93.-0,4 друк.арк.

АНОТАЦІЇ

Виноградова Оксана Іванівна. Міжнародне співробітництво України у галузі боротьби зі злочинністю (кримінально-процесуальний аспект). - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 - кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза.

Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, Харків, 2000 р.

В дисертації на основі аналізу наукової літератури по міжнародному співробітництву, в галузі боротьби зі злочинністю, міжнародно-правових актів, практики діяльності міжнародних правозастосовних органів, національного законодавства України та інших країн, досліджується кримінально-процесуальний зміст загальних та спеціальних принципів міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю та особливостями національної імплементації міжнародних договорів у кримінально-процесуальне законодавство. Відмічається, що у сучасний час формуються принципи міжнародного кримінально-процесуального права, які мають важливе значення для визначення нормативного змісту принципів національних кримінально-процесуальних процедур.

Об'єктом даного дослідження є правові відносини, що виникають під час підготовки, укладання та виконання міжнародних договорів про правову допомогу та співробітництво у кримінальних справах; при здійсненні міжнародних заходів, спрямованих на боротьбу зі злочинністю, а також правовий механізм регулювання основних видів такого міжнародного співробітництва.

Предметом дисертаційного дослідження є сутність і зміст діяльності судів, органів, які здійснюють боротьбу зі злочинністю, та органів юстиції під час надання правової допомоги у різних видах міжнародного співробітництва.

Ключові слова: принципи міжнародного співробітництва, співробітництво у сфері боротьби зі злочинністю, правова допомога у кримінальних справах, видача (екстрадиція) злочинців.

Виноградова Оксана Ивановна. Международное сотрудничество Украины в сфере борьбы с преступностью (уголовно-процессуальный аспект). - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.09 – судоустройство, прокуратура и адвокатура.

Национальная юридическая академия Украины имени Ярослава Мудрого, Харьков, 2000.

В диссертации на основании анализа научной литературы по международному сотрудничеству, в том числе и в области борьбы с преступностью, международно-правовых актов, практики деятельности международных (европейских) правоприменительных органов, национального законодательства Украины и других стран, исследуется уголовно-процессуальное содержание общих и специальных принципов международного сотрудничества в борьбе с преступностью и особенности национальной имплементации международных договоров в уголовно-процессуальное законодательство. Разработан ряд положений и рекомендаций, направленных на совершенствование уголовно-процессуального законодательства и практики его применения при осуществлении международно-правовых обязательств Украины в области международно-правового сотрудничества по борьбе с преступностью. Отмечается, что в настоящее время формируются принципы международного уголовно-процессуального права, имеющих важное значение для определения нормативного содержания принципов национальных уголовно-процессуальных процедур.

В работе выясняются особенности специфики правовых отношений, возникающих во время подготовки, заключения и исполнения международных договоров о правовой помощи и сотрудничестве в уголовных делах; при выполнении международных мер, направленных на борьбу с преступностью; правовой механизм регулирования основных видов такого международного сотрудничества, а также уголовно-

процессуальной сущности и содержания деятельности судов, органов, осуществляющих борьбу с преступностью, и органов юстиции при предоставлении правовой помощи в разных видах международного сотрудничества.

В результате исследования автором предложены и обоснованы, в частности, следующие положения:

- проанализирован массив международно-правовых нормативных актов в области борьбы с преступностью и практика его применения, что позволило классифицировать эти акты по таким же направлениям международного сотрудничества в названной сфере:

а) развитие международного законодательства в области международной борьбы с преступностью, а также унификация национального законодательства;

б) уголовно-процессуальное сотрудничество органов, ведущих борьбу с преступностью, органов юстиции и судов;

в) деятельность международных организаций в области борьбы с преступностью, в том числе Международного Уголовного Суда;

г) информационный обмен между соответствующими национальными структурами разных государств в рамках международных организаций в области борьбы с преступными посягательствами. Выявлена специфика каждого из этих направлений;

- прослежено и уточнено уголовно-процессуальное содержание таких видов международного сотрудничества в области борьбы с преступностью, как: передача производства по уголовному делу; исполнение процессуальных действий; передача предметов; выдача (экстрадиция) преступников;

- определены границы имплементации положений международных нормативно-правовых актов в национальное законодательство, прежде всего уголовно-процессуальное;

- установлены типичные ошибки при применении норм международно-правовых актов по вопросам уголовного судопроизводства в национальной правоприменительной практике и предложены пути повышения эффективности применения в национальных уголовно-процессуальных процедурах данных, полученных при передаче производства по уголовному делу; исполнении процессуальных действий, передачи предметов; выдачи (экстрадиции) преступников; процессуальных действий, исполненных относительно требований зарубежного уголовно-процессуального законодательства, а также типичные ошибки в этой деятельности органов прокуратуры и Государственного департамента Украины по вопросам исполнения наказаний;

- раскрыта исключительная значимость Международного Уголовного Суда для повышения эффективности борьбы с международными преступлениями (ст.ст. 1-3 Конвенции о предупреждении преступлений геноцида и наказаний за него 1948 г.) и преступлениями международного характера (Конвенция об отмытии, поиске, аресте и конфискации доходов, полученных преступным путем 1957 г.). С целью обеспечения участия Украины в деятельности Международного Уголовного Суда предлагается внести изменения в статью 25 Конституции Украины, предусматривающие возможность выдачи граждан Украины под юрисдикцию Международного Уголовного Суда;

- предусмотрены в проекте нового Уголовного-процессуального кодекса Украины нормы, обеспечивающие оказание международной правовой помощи на территории Украины; а также закрепить в законодательстве порядок принятия осужденного для исполнения приговора в Украине; процедуру решения вопросов, касающихся транзитного перевоза лиц или предметов (вещественных доказательств) через территорию Украины; порядок сношений с органами та учреждениями зарубежных государств; о возможности применения в процессуальном праве приоритета норм международных договоров при оказании международной правовой помощи;

- с целью усиления борьбы с транснациональной преступностью важно ратифицировать:

- Римский Статут Международного Уголовного Суда;

- Рамковую Конвенцию ООН против организованной преступности 1997 г.;

- Европейскую Конвенцию о международной деятельности судебных решений в уголовных делах.

Отмечается, что в некоторых случаях международные межведомственные договоры о сотрудничестве в борьбе с преступностью содержат отдельные недостатки. Одной из причин этого является то, что в противоречии с действующими нормами правоохранительные органы не регистрируют названные договоры в установленном порядке. Поэтому с целью обеспечения правомерности обязательств, взятых по международным межведомственным договорам, их соответствии Конституции Украины и действующему законодательству, обосновывается необходимость:

а) обязательной регистрарции международных межведомственных договоров в Министерстве юстиции Украины и внесение в Единый государственный реестр нормативных актов;

б) закрепить в законодательном порядке норм приведения положений

международных межведомственных договоров в соответствие с международными межгосударственными договорами.

Предоставить Генеральной прокуратуре Украины право заключать международные межведомственные договора и внести изменения в Закон Украины от 22 декабря 1993 г. "О международных договорах Украины".

Ключевые слова: принципы международного сотрудничества, сотрудничество в сфере борьбы с преступностью, правовая помощь в уголовных делах, выдача (экстрадиция) преступников.

Oksana I. Vinogradova. International Cooperation of Ukraine on Fighting Crime (Criminal Procedure Aspect). – Typescript.

Dissertation to seek academic doctoral degree in law, major 12.00.09 – Criminal Procedure and Criminalistics; Judicial Examination.

Yaroslav Mudry National Law Academy of Ukraine, Kharkiv, 2000.

Based on the analysis of the academic sources on international cooperation in the sphere of fighting crime, international statutory acts, practices of the international law implementing agencies, national legislation of Ukraine and other countries the dissertation studies criminal procedure contents of the general and special principles of the international cooperation in the sphere of fighting crime as well as specifics of implementing international treaties in the criminal procedure legislation. It is pointed out that, at present, the principles of the international criminal procedure law that are highly important to define the statutory contents of the national criminal procedure proceedings are formed.

The object of this study are legal relations emerging when preparing, making and implementing international treaties on legal assistance and cooperation in criminal cases; when implementing international **operations** aimed at fighting crime as well as legal mechanism of regulating major types of such international cooperation.

The subject of the dissertation research is the essence and contents of the practices by the courts, agencies for fighting crime and justice agencies when providing legal assistance in various types of international cooperation.

Key words: principles of international cooperation, cooperation on fighting crime, legal assistance in criminal cases, extradition of criminals.

Відповідальний за випуск: к.ю.н. Маринів В.І.

Підписано до друку 11.09.2000.Формат 60X90 1/16.

Папір офсетний. Віддруковано на ризографі.

Ум.друк.арк. 0,7.Обл.-вид.арк. 0,9.

Тираж 100 прим. Зам. № *845*.

Друкарня
Національної юридичної академії України
імені Ярослава Мудрого
61024, Харків, вул.Пушкінська, 77